

Efter blodbadet

Det är 1564, några dagar efter det stora blodbadet. Ett sändebud, Klaus, har rest från Sölvesborg till Ronneby för att bevittna förödelsten.

KLAUS

Hallå, är det någon här? Jag har rest från Sölvesborg hit till Ronneby. Vi har nåtts av upplysningar att hela Ronneby låg i ruiner efter svenskarnas härjningar. Länsherren Verner Parsberg vid Sölvesborgs slott har sänt mig hit för att bevittna förödelsten. Är ryktena sanna? Ja, jag såg ju på vägen hit att det bara var rykande förkolnade rester kvar av staden. Gårdarna är nedbrunna och raserade. På avstånd har jag sett stadsbor smyga omkring som grå skuggor, men ingen har vågat sig fram för att tala med mig.
– Hallå? Finns det någon här i kyrkan?

ANDERS SKRIVARE

Ja, jag finns här...

KLAUS

Vem är ni?

ANDERS SKRIVARE

Jag är Anders Skrivare. Jag arbetade som skrivare åt salig herr borgmästare Henrik Hoffman.

KLAUS

Mitt namn är Klaus, jag har skickats hit från Sölvesborg. Var är borgmästaren nu? Varför nämner ni honom "salig"?

ANDERS SKRIVARE

Borgmästaren togs till fånga av svenske kungens soldater. Vad som hände med honom, vet jag inte. Det har väl gått fyra dagar och nätter nu...

KLAUS

Men ni klarade er.

ANDERS SKRIVARE

Ja, vi blev åtskilda från varann. Jag tog min tillflykt till en källare under en massa bråte. När det gått en natt kom jag hit till kyrkan. Det är ett Guds under att jag lever.

KLAUS

Vad har hänt här egentligen? Det luktar död och förruttnelse till och med här inne i kyrkan.

ANDERS SKRIVARE

På avstånd såg jag hur vår kyrkoherde öppnade porten när soldater försökte hugga sig in. Att det var den svenske kungens knektar var tydligt, för jag hörde dem skrika på finska. Här inne hade många äldre och kvinnor med barn försökt gömma sig. Kyrkoherden trodde väl att han skulle kunna lugna knektarna. Men jag såg hur de stack ner honom direkt i porten, sedan fortsatte de här inne och dödade alla som här var.

KLAUS

Vilken fasansfull händelse!

ANDERS SKRIVARE

När anfallet började, hjälpte jag själv till att försvara stadsvallen mot öster. Vi var övertygade om att Verner Parsberg sänt ut sina styrkor för att undsätta oss. Men ingen hjälp kom, och snart bröt svenskarna igenom. De kastade brandfacklor som antände husen.

KLAUS

Tyvärr får jag medge att länsherren Parsberg på Sölvesborgs slott var fullt upptagen att rusta inför anfallet som väntade även där. Det blev för sent att skicka undsättningsstyrkor också till Elleholm och Ronneby.

De avbryts av att Citze, en ung kvinna som också överlevt katastrofen och tagit sin tillflykt till kyrkan, vågar sig fram från sitt gömställe.

CITZE

Är det fler folk i kyrkan?

KLAUS

Vem är ni?

CITZE

Jag heter Citze. Jag gömde mig här i kyrkan när...
(*snyftar*) – när min man blev nedstucken.

ANDERS SKRIVARE

Citze, hustru till Mogens Skinnare?

CITZE

Ja. (*Snyftar igen*) – Min man stod vid fästningsvallen med bara en påk som vapen. Men så började vårt hus att brinna, han sprang tillbaka och försökte kväva elden och rädda våra saker. Och oss... Vi överlevde som genom ett under, men min man Mogens blev ihjälstucken av de svenska soldaterna.

KLAUS

Ett sånt fruktansvärt illdåd. Fästningsvallen var otillräcklig, förstås. Vad vet ni mer, Anders Skrivare?

ANDERS SKRIVARE

Min arbetsgivare borgmästare Hoffman trodde inte att den svenske kungen skulle anfalla. Det var jag som på borgmästarens diktamen skrev brevet till Horn, den svenske befälhavaren.

KLAUS

Vad stod det i brevet?

ANDERS SKRIVARE

Borgmästaren gick med på att betala den brandskatt som svenske kungen krävde, och överlämna staden till svenskarna. Men han fordrade i gengäld att stadsinvårnarnas liv skulle skonas, allt enligt brukligt krigsskick.

KLAUS

Men med det lät sig förstås inte kung Erik nöja.

ANDERS SKRIVARE

Nej. Han skrev ett brev som svar, att hela Ronnebys befolkning skulle bli kungens fångar och spärras in i läger i Sverige. Där skulle vi vara tills en lösensumma betalats för var och en. Uppfylldes inte kraven skulle vi alla...

Plötsligt uppenbarar sig kung Erik XIV i kyrkan.

ERIK XIV

...dödas utan förskoning. Just det! Haha!

Klaus, Anders Skrivare och Citze gömmer sig. Men kung Erik pekar mot dem inledningsvis medan han talar.

ERIK XIV

Ni trodde kanske ni var säkra. Ni trodde att jag hade rest iväg. Men jag är här! Ronnebyborna har alltför länge skymfat mig, Sveriges konung, Erik av Guds nåde. Er borgmästare är förd till Kalmar tillsammans med andra usla invånare i den här hålan. Och dit ska ni också föras, vänta bara. Ni har länge nog frestat mitt tålamod. Alltsedan min far, kung Gustavs, tid har Ronneby varit en stad av otrogna upprorsmakare.

Men nu är Ronneby krossat för all framtid! Staden kommer aldrig att återuppstå, det har jag sett till. Blodet färgade älven röd. Fiendena var så menlösa, att mina mannar inte hade mycket besvär av dem, utan kunde sticka i dem som en flock vildsvin. Ingen blev skonad.

Mina soldater fick med sig ett stort byte. Guld, silver, vin och mjöd och salt. Hade man bara fått kontroll över elden i ett tidigare skede, kunde man fått med sig ännu mer. Och så fick de med sig krigsfångar. Vapenföra män tänker jag sälja som slavar till Ryssland. Borgmästaren kommer att avrättas offentligt i Kalmar, eller varför inte i Stockholm.

Ett triumftåg genom Stockholms gator för att visa upp de danska fångarna från Ronneby. Det vore något! Det vore en lämplig betalning för de förrädiska konster som ronnebyborna haft för sig mot Sveriges rike, inte minst under kung Gustavs tid, då Dackefejden var, och allt sedan. Hahahahaha!

– Slut –